संस्कार

प्रकल्प

प्रकल्पाचे शीर्षक

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर द्वारा आयोजित
आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागांतर्गत
चतुर्विध प्रकल्पांच्या सादर करावयाचा
संस्कार प्रकल्प

विद्यार्थ्यांचे नाव

वर्ग : ---------

पत्ता: ---------

भ्रमणध्वनी:--------------------

मार्गदर्शकांचे नाव

महाविद्यालयाचे नाव

सत्र

२०२४-२०२५

प्रकल्प पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र

प्रकल्पाचे नाव: [प्रकल्पाचे नाव]
विद्यार्थ्यांचे नाव:
प्रकल्प समन्वयक: [समन्वयकाचे नाव]
महाविद्यालयाचे नाव: [महाविद्यालयाचे नाव]
प्रकल्पाची प्रारंभ तारीख: [तारीख]
प्रकल्प पूर्ण होण्याची तारीख: [तारीख]

याद्वारे, [**महाविद्यालयाचे नाव**] यांच्याकडून हे प्रमाणित करण्यात येते की, (**विद्यार्थ्यांचे नाव)** यांनी संस्कार वरील प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्पाचे सर्व उद्दिष्टे साध्य करण्यात आली आहेत. तसेच सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आल्या आहेत.

प्रकल्प समन्वयक
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]
[तारीख]

प्राचार्य
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]
[तारीख]

प्रतिज्ञापत्र

मी (**विद्यार्थ्याचे नाव)** प्रतिज्ञा करतो की, संस्कार वरील प्रकल्प स्वत: पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्प पूर्णपणे मार्गदर्शकाच्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेला असून तो यापूर्वी कोणत्याही महाविद्यालयात किंवा विद्यापीठात सादर करण्यात आलेला नाही.

दिनांक:

विद्यार्थ्याची सही

[विद्यार्थ्याचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, (**विद्यार्थ्याचे नाव)** यांनी संस्कार वरील प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्पाचे सर्व उद्दिष्टे साध्य करण्यात आली आहेत. तसेच सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आल्या आहेत. सदर प्रकल्प पूर्णपणे माझ्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेला असून तो यापूर्वी कोणत्याही महाविद्यालयात किंवा विद्यापीठात सादर करण्यात आलेला नाही.

दिनांक:

मार्गदर्शकाची सही

[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

(महाविद्यालयाचे नाव)

विद्यार्थ्यांची माहिती :

1. पूर्ण नाव : ....
2. वर्ग : ....
3. महाविद्यालयाचे नाव : ....
4. भ्रमणध्वनी क्रमांक : ....
5. ई–मेल आय.डी. : ....
6. पूर्ण पत्ता : ....
7- इतर: ……………………………………………………

संस्कार प्रकल्प अभिप्राय:

उत्कृष्ट ☐

उत्तम ☐

साधारण ☐

प्रकल्प समन्वयक
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

प्राचार्य
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

<u>अनुक्रमणिका</u>

प्रकल्पाचा आराखडा :

1. *निवडलेला विषय : ....*
2. *विषय निवडीमागील पार्श्वभूमी (कमाल 250 शब्दमर्यादा)*
3. *निवडलेल्या विषयावरील प्रकल्प आराखडयाचा गोषवारा (कमाल 250 शब्दमर्यादा)*

प्रकल्प आराखडयातील महत्वाचे घटक :*(कमाल 3000 शब्दमर्यादा)*

1. *विषयाची प्रस्तावना :—*
2. *प्रकल्पाची उद्दिष्टेः—*
3. *प्रकल्प क्षेत्राची माहिती :—*
4. *प्रकल्प क्षेत्रातील समस्या :—*
5. *प्रकल्प क्षेत्रातील सकारात्मक (चांगल्या) बाबी :—*
6. *ग्राम/शहर विकास प्रकल्पाचे नियोजन :—*
7. *ग्राम/शहर विकास प्रकल्पाची कार्यवाही :—*
8. *ग्राम/शहर विकास प्रकल्पात येणाऱ्या अडचणी :—*
9. *ग्राम/शहर विकास प्रकल्पासाठी लागणारी आर्थिक तरतुद :—*
10. *प्रकल्प आराखडयाचे मूल्यमापन :—*
11. *निष्कर्ष शिफारसी व उपाययोजना :—*
12. *संदर्भ ग्रंथ, अनुसूची, प्रश्नावली, कात्रणे, फोटो व इतर*

पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर प्रकल्प लिहावा.

विषय :

ग्रामगीता आणि ग्राम स्वच्छता अभियान	*ग्राम कौशल्यातून ग्रामीण विकास*	*राष्ट्रसंतांच्या विचारातील आदर्श ग्राम*	*ग्रामगीता आणि संघटन कौशल्य*
ग्रामगीता आणि ग्रामगीतेतील आदर्श गावाची संकल्पना	*ग्राम विकासाकरिता ग्रामोदयोगाचा मार्ग*	*राष्ट्रसंतांची आदर्शग्राम विकासाची दृष्टी*	*ग्रामगीता आणि जीवन शिक्षण*
ग्रामगीतेतून ग्रामविकास	*सर्वोन्नतीचा विद्यार्जनपथ म्हणजे ग्रामगीता*	*राष्ट्रसंतांच्या ग्रामीण विकासाच्या विचारांची प्रासंगिकता*	*ग्रामगीता आणि अंधश्रध्दा निर्मूलन*
ग्रामगीतेतील बेरोजगारी निर्मूलनाचा मार्ग	*ग्रामगीतेतील समाज जीवन*	*ग्रामगीतेतील मानवतेची शिकवण*	*राष्ट्रसंतांचे समाज शिक्षण विषयक विचार*
ग्रामगीता आणि राजकारण	*राष्ट्रसंतांचे ग्रामीण शिक्षणातील योगदान*	*ग्रामगीता आणि महिलोन्नती*	*ग्रामगीता आणि ग्राम निर्माण*
ग्रामगीतेतील ग्रामोंन्नतीचा आदर्श मार्ग	*राष्ट्रसंतांचे ग्रामीण विकासातील योगदान*	*ग्रामगीता आणि आरोग्य शिक्षण*	*ग्रामगीता आणि ग्राम रक्षण*

विद्यार्थ्यांनी उपरोक्त एका विषयावर तयार केलेला ***एक मार्गदर्शक प्रकल्प आराखडा*** *विभागाला सादर करणे अनिवार्य आहे. त्यावर* Rubric*नुसार गुणांची शिफारस मूल्यमापन समितीकडून करण्यात येईल.*

संदर्भ ग्रंथ : *1. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज – ग्रामगीता*
2. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज – माझी आत्मकथा
3. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज – जपान भाषणे
4. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज – भारत साधुसमाज साधना
5. सुदाम सावरकर – राष्ट्रसंतांचे जीवनदर्शन

सहयोग

प्रकल्प

<u>प्रकल्पाचे शीर्षक</u>

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर द्वारा आयोजित
आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागांतर्गत
चतुर्विध प्रकल्पांच्या सादर करावयाचा
सहयोग प्रकल्प

विद्यार्थ्यांचे नाव

वर्ग : ---------

पत्ता: ---------

भ्रमणध्वनी:--------------------

मार्गदर्शकांचे नाव

महाविद्यालयाचे नाव

सत्र

२०२४-२०२५

प्रकल्प पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र

प्रकल्पाचे नाव: [प्रकल्पाचे नाव]
विद्यार्थ्याचे नाव:
प्रकल्प समन्वयक: [समन्वयकाचे नाव]
महाविद्यालयाचे नाव: [महाविद्यालयाचे नाव]
प्रकल्पाची प्रारंभ तारीख: [तारीख]
प्रकल्प पूर्ण होण्याची तारीख: [तारीख]

याद्वारे, [**महाविद्यालयाचे नाव**] यांच्याकडून हे प्रमाणित करण्यात येते की, (**विद्यार्थ्याचे नाव)** यांनी सहयोग वरील प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्पाचे सर्व उद्दिष्टे साध्य करण्यात आली आहेत. तसेच सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आल्या आहेत.

प्रकल्प समन्वयक	**प्राचार्य**
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]	[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]	[महाविद्यालयाचे नाव]
[तारीख]	[तारीख]

प्रतिज्ञापत्र

मी (**विद्यार्थ्याचे नाव)** प्रतिज्ञा करतो की, सहयोग वरील प्रकल्प स्वत: पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्प पूर्णपणे मार्गदर्शकाच्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेला असून तो यापूर्वी कोणत्याही महाविद्यालयात किंवा विद्यापीठात सादर करण्यात आलेला नाही.

दिनांक:

विद्यार्थ्याची सही

[विद्यार्थ्याचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, (**विद्यार्थ्याचे नाव)** यांनी सहयोग वरील प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्पाचे सर्व उद्दिष्टे साध्य करण्यात आली आहेत. तसेच सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आल्या आहेत. सदर प्रकल्प पूर्णपणे माझ्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेला असून तो यापूर्वी कोणत्याही महाविद्यालयात किंवा विद्यापीठात सादर करण्यात आलेला नाही.

दिनांक:

मार्गदर्शकाची सही

[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

(महाविद्यालयाचे नाव)

विद्यार्थ्यांची माहिती :

1. पूर्ण नाव : ....
2. वर्ग : ....
3. महाविद्यालयाचे नाव : ....
4. भ्रमणध्वनी क्रमांक : ....
5. ई–मेल आय.डी. : ....
6. पूर्ण पत्ता : ....
7- इतर: ....

सहयोग प्रकल्प अभिप्राय:

उत्कृष्ट ☐

उत्तम ☐

साधारण ☐

प्रकल्प समन्वयक
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

प्राचार्य
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

अनुक्रमणिका

१. सहयोग कृती गटातील सदस्यांच्या नावाची यादी.
२. सहयोग प्रकल्पाची उद्दिष्ट्ये
३. सहयोग प्रकल्पांतर्गत राबविण्यात आलेले कार्यक्रम/ उपक्रम
४. कार्यक्रम/ उपक्रमाचे नियोजन
५. कार्यक्रम/ उपक्रमाची कार्यवाही
६. कार्यक्रम/ उपक्रमाचे मूल्यमापन
७. कार्यक्रम/ उपक्रमाचे सविस्तर अहवाल लेखन

ज्येष्ठ नागरिक सहयोग प्रकल्प
सहयोग

<u>पार्श्वभूमी</u>

विज्ञान, तंत्रज्ञान व वैद्यकशास्त्रातील अभूतपूर्व प्रगतीमुळे मनुष्याचे जीवनमान उंचावले आहे. त्याचे सरासरी वय पण वाढले आहे. त्यामुळे शहरी व ग्रामीण अशा दोन्ही भागात ज्येष्ठ नागरिकांची संख्या वाढली आहे. नजीकच्या भविष्यात तर ती अधिकच वेगाने वाढणार आहे.

वयाची 60 वर्षे पूर्ण केलेले स्त्री–पुरूष ज्येष्ठ नागरिक म्हणून ओळखले जातात. 80 वर्षापेक्षा जास्त वय असलेल्या व्यक्ती अतिज्येष्ठ नागरिक म्हणून संबोधल्या जातात. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी केंद्र व राज्य शासनाद्वारे अनेक योजना सुरू करण्यात आल्या आहेत. परंतु माहितीअभावी, संपर्काअभावी व सुयोग्य मार्गदर्शनाअभावी बहुतेकवेळा या योजना त्यांचेपर्यंत पोहचत नाहीत, ही वस्तुस्थिती आहे.

वयोवृध्द शेतकरी, मजूर, कामगार, कर्मचारी यापैकी सर्वचजण अंशतः किंवा पूर्णतः निवृत्त होत असतात. ज्या कर्मचाऱ्यांना निवृत्तीवेतन मिळते त्यांना आर्थिक समस्या इतरांच्या तुलनेत नसते. परंतु इतरांना मात्र आर्थिक समस्यांसह अस्वास्थ्य, एकटेपणा आणि इतर अनेक प्रकारच्या समस्या भेडसावतात. उमेदीच्या वयात समाजासाठी/कुटुंबासाठी/नातेवाईकांसाठी योगदान दिलेल्या ज्येष्ठ व्यक्तीच्या वाट्याला दुःख, अवहेलना व अपमान येत असेल व त्यास वृध्दाश्रमाचा रस्ता धरावा लागत असेल तर ते कोणासाठीच भूषणावह ठरत नाही. उचित देखभाल, प्रेम आणि जिव्हाळयाचा अभाव, माहितीचा व संपर्काचा अभाव इत्यादी अनेक कारणांमुळे ही स्थिती उद्‌भवत असते.

*ही पार्श्वभूमी लक्षात घेता आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाद्वारे ज्येष्ठ नागरिकांसाठी **<u>'सहयोग'</u>** हा प्रकल्प अंगिकारण्यात आला आहे. हा प्रकल्प शहरी तसेच ग्रामीण भागातील ज्येष्ठांसाठी कार्यान्वित करावयाचा आहे.*

<u>ज्येष्ठ नागरिक 'सहयोग' प्रकल्पाची उद्दिष्टे</u>

1. *ज्येष्ठ नागरिकांचे जीवन सकारात्मक व उत्पादनक्षम बनविणे*
2. *प्रकल्प परिसरातील ज्येष्ठ नागरिक मंडळामध्ये समन्वय साधणे*
3. *प्रकल्प परिसरात आवश्यकतेनुसार ज्येष्ठ नागरिक मंडळाची स्थापना करणे*
4. *ज्येष्ठ नागरिकांचा विद्यापीठे, ग्रंथालये, संशोधन संस्था आणि सांस्कृतिक केंद्रांमध्ये सहभाग व संपर्क वाढविणे*
5. *ज्येष्ठ नागरिकांचा सामाजिक, सांस्कृतिक, क्रीडा व इतर क्षेत्रातील अनुभव, तसेच ज्ञान व कौशल्यांचा तरूण पिढीला लाभ व्हावा, यासाठी कार्यक्रमांचे नियोजन करणे*
6. *वृध्दाश्रमांची गरज पडू नये याकरिता उपाययोजना सूचविणे*
7. *ज्येष्ठ नागरिकांचा सहभाग असलेले विविध उपक्रम राबविणे व सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करणे*
8. *ज्येष्ठ नागरिकांसाठी गायन, वादन, संगीत, भाषण, वादविवाद, स्वयंस्फूर्त भाषण स्पर्धा, अंताक्षरी व प्रश्नमंजुषा इत्यादी कार्यक्रम आयोजित करणे*

9. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी हेल्थ चेक अप कॅप आयोजित करणे व त्यांच्या स्वास्थ्यविषयक समस्या दूर करण्यासाठी पाठपुरावा करणे
10. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी विविध सेवा क्षेत्रांमध्ये उपलब्ध शासकीय/अशासकीय सेवांची/योजनांची माहिती देणे व ज्येष्ठ नागरिकांना सेवा–सुविधा–सोयी–सवलती उपलब्ध होण्यासाठी प्रयत्न करणे.

'सहयोग' कृतीगटः

'सहयोग' प्रकल्पासाठी विद्यापीठाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग स्तरावर एक कृतीगट राहील. तसेच महाविद्यालयीन स्तरावर संबंधित महाविद्यालयाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार केंद्रांतर्गत प्राचार्यांच्या अध्यक्षतेखाली एक कृतीगट कार्यरत असेल. कृतीगटात महाविद्यालयातील प्रभारी प्राध्यापकांबरोबरच विविध क्षेत्रातून निवडण्यात आलेल्या व्यक्तींचा समावेश असेल.

'सहयोग'द्वारे महाविद्यालयीन स्तरावर आयोजित करावयाचे कार्यक्रम/उपक्रम

1. कार्यक्षेत्रातील ज्येष्ठ नागरिकांसाठी संमेलन, कृतीसत्र, उद्‌बोधन सत्र, मार्गदर्शन शिबीरे इत्यादींचे आयोजन करणे. यामध्ये ज्येष्ठांची काळजी आणि समुपदेशन प्रशिक्षण, प्रथमोपचार प्रशिक्षण, आर्थिक व्यवस्थापन, ज्येष्ठांना आवश्यक असणाऱ्या पूरक सेवा प्रकल्पांचे मार्गदर्शन, कचरा व्यवस्थापन, जल व्यवस्थापन आणि जैविक खत निर्मिती प्रकल्प, ज्येष्ठ स्वयंसहाय्यता समूह निर्मिती इत्यादींचा समावेश करता येईल.
2. कथा–कथन, कवी संमेलन, गायन, वादन, नृत्य, व्याख्यान, प्रवचन, कीर्तन व इतर समाज प्रबोधनपर कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.
3. ज्येष्ठ नागरिकांच्या कौशल्यास, सृजनशीलतेस व कृतिशीलतेस वाव देण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे. ज्येष्ठांनी तयार केलेल्या वस्तू, कलाकृती, पेंटींग इत्यादींचे प्रदर्शन भरविणे व त्यांची विक्री करणे.
4. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी आवश्यकतेनुसार हेल्थ चेकअप कँप (रोग निदान शिबीर), ऑपरेशन कँप, औषधी वितरण शिबीर, मार्गदर्शन शिबीरे इत्यादींचे आयोजन करणे.
5. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी केंद्र शासन व राज्य शासनाद्वारे राबविण्यात येणाऱ्या विविध कल्याणकारी योजना/प्रकल्प इत्यादींच्या माहितीसाठी शिबीरांचे आयोजन करणे व ज्येष्ठ नागरिकांना या योजनांचे लाभार्थी बनण्यासाठी सर्व स्तरावर सहाय्य करणे.
6. शासकीय/अशासकीय/सेवाभावी संस्थांमधील अधिकारी/पदाधिकारी/संपर्क व्यक्ती यांचेबरोबर समन्वय स्थापित करून सर्व प्रकारच्या कल्याणकारी योजनांचा लाभ ज्येष्ठांपर्यंत पोहचविणे. सर्व प्रकारच्या कार्यक्रमांमध्ये/उक्रमांमध्ये ज्येष्ठांचे सक्रीय सहकार्य अपेक्षित आहे. किंबहुना त्यांच्या सक्रीय सहभागानेच सर्व कार्यक्रम/उपक्रम आयोजित करावयाचे आहेत.

ज्येष्ठांच्या फावल्या वेळेचा सदुपयोग करून उत्पादकता वाढविणे व त्यांच्या कला–गुणांना व्यासपीठ उपलब्ध करून देऊन त्यांचे जीवनमान उंचावण्यास मदत करणे, हे प्रत्येक कार्यक्रमामागील उद्दिष्ट असेल, ही बाब नजरेआड करता येणार नाही.

<u>कार्यक्रमांचे/उपक्रमांचे आयोजन</u>

कोणत्याही कार्यक्रम/उपक्रम आयोजनाच्या तीन पायऱ्या असतीलः–

1. ***नियोजन*(Planning)**

   प्रत्येक कार्यक्रमाचे/उपक्रमाचे आयोजनापूर्वी संबंधित आयोजनाची उद्दिष्टे, उपलब्ध साधनसामुग्री, मनुष्यबळाची उपलब्धता आणि आर्थिक तरतूद या सर्व बाबी विचारात घेणे अपेक्षित आहे. नियोजन सामान्यतः 10–15 दिवस अगोदरच झाल्यास ते उपकारक ठरते. नियोजन महाविद्यालयीन स्तरावर झाल्यानंतर तशी सूचना विभागास द्यावी.

2. ***कार्यवाही*(Execution)**

   कार्यक्रम/उपक्रमाचे आयोजन अतिशय कौशल्यपूर्वक करणे अपेक्षित आहे. यासाठी एखादा कार्यगट तयार करून विविध प्रकारच्या व्यवस्थेची/कामाची विभागणी झाल्यास ते उत्तम ठरते. या प्रकल्पातील सर्व कार्यक्रम/उपक्रम समाजोपयोगी असल्यामुळे महाविद्यालयाबरोबर समाजाच्या सर्वच गटांचा सहभाग आवश्यक आहे. कार्यक्रमाची/उपक्रमाची अंमलबजावणी नियोजनानुसार झाल्यास ती अधिक प्रभावी ठरते.

3. ***मूल्यमापन व अहवाल लेखन***

   कार्यक्रम/उपक्रम राबविल्यानंतर सहभागी व्यक्तींकडून संबंधित आयोजनाचे मूल्यमापन लेखी स्वरूपात करून घ्यावे. यामुळे प्रत्याभरण (feed-back) *मिळते व आयोजनात राहिलेल्या त्रृटी पुढील नियोजनात दूर होण्यास मदत होते.*

   अहवाल लेखन मुद्देसूद स्वरूपात व सुमारे 1000–1200 शब्दात असावे. संबंधित उपक्रमाची छायाचित्रे तसेच वृत्तपत्रातील कात्रणांसहित A4 *साइज कागदावर दोन्ही बाजुने प्रिंट (डीटीपी) केलेला अहवाल विभागाद्वारे निर्धारित केलेल्या मुदतीमध्येच विभागात सादर करावा. मुदतीनंतर आलेल्या अहवालांचा समावेश विद्यापीठाच्या* Insentive Mark Scheme *मध्ये करता येणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.*

उन्नती

प्रकल्प

<u>प्रकल्पाचे शीर्षक</u>

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर द्वारा आयोजित
आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागांतर्गत
चतुर्विध प्रकल्पांच्या सादर करावयाचा
उन्नती प्रकल्प

विद्यार्थ्यांचे नाव

वर्ग : ---------

पत्ता: ---------

भ्रमणध्वनी:--------------------

मार्गदर्शकांचे नाव

महाविद्यालयाचे नाव

सत्र

२०२४-२०२५

प्रकल्प पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र

प्रकल्पाचे नाव: [प्रकल्पाचे नाव]
विद्यार्थ्याचे नाव:
प्रकल्प समन्वयक: [समन्वयकाचे नाव]
महाविद्यालयाचे नाव: [महाविद्यालयाचे नाव]
प्रकल्पाची प्रारंभ तारीख: [तारीख]
प्रकल्प पूर्ण होण्याची तारीख: [तारीख]

याद्वारे, [**महाविद्यालयाचे नाव**] यांच्याकडून हे प्रमाणित करण्यात येते की, (**विद्यार्थ्याचे नाव)** यांनी उन्नती वरील प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्पाचे सर्व उद्दिष्टे साध्य करण्यात आली आहेत. तसेच सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आल्या आहेत.

प्रकल्प समन्वयक
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]
[तारीख]

प्राचार्य
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]
[तारीख]

प्रतिज्ञापत्र

मी (**विद्यार्थ्याचे नाव)** प्रतिज्ञा करतो की, उन्नती वरील प्रकल्प स्वत: पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्प पूर्णपणे मार्गदर्शकाच्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेला असून तो यापूर्वी कोणत्याही महाविद्यालयात किंवा विद्यापीठात सादर करण्यात आलेला नाही.

दिनांक:

विद्यार्थ्याची सही

[विद्यार्थ्याचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, (**विद्यार्थ्याचे नाव)** यांनी उन्नती वरील प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. सदर प्रकल्पाचे सर्व उद्दिष्टे साध्य करण्यात आली आहेत. तसेच सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आल्या आहेत. सदर प्रकल्प पूर्णपणे माझ्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेला असून तो यापूर्वी कोणत्याही महाविद्यालयात किंवा विद्यापीठात सादर करण्यात आलेला नाही.

दिनांक:

मार्गदर्शकाची सही

[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

(महाविद्यालयाचे नाव)

विद्यार्थ्यांची माहिती :

1. पूर्ण नाव : ....
2. वर्ग : ....
3. महाविद्यालयाचे नाव : ....
4. भ्रमणध्वनी क्रमांक : ....
5. ई–मेल आय.डी. : ....
6. पूर्ण पत्ता : ....
7- इतर: ....

उन्नती प्रकल्प अभिप्राय:

उत्कृष्ट ☐

उत्तम ☐

साधारण ☐

प्रकल्प समन्वयक
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

प्राचार्य
[संपर्क व्यक्तीचे नाव]
[महाविद्यालयाचे नाव]

अनुक्रमणिका

(प्रकल्प समन्वयकाच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांनी कोणत्याही ०५ योजनेची अनुक्रमणिका तयार करावी. माहितीस्तव काही महत्वाचे मुद्दे देण्यात येत आहे.)

प्रत्यक्ष लाभार्थींची भेट

मुलाखत

योजनेचा लाभ कसा प्राप्त केला,

कोणकोणत्या कार्यालयांशी संपर्क करावा लागला,

अर्ज केल्यापासून किती दिवसात योजना मंजूर झाली,

योजना प्राप्त करतांना कोणकोणत्या अडचणींचा सामना करावा लागला,

शासकीय कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य कसे लाभले

लाभार्थींच्या जीवनात योजनेमुळे झालेले परिवर्तन

तसेच लाभार्थी व त्याच्या कुटुंबाचे एक छायाचित्र,

वस्तूच्या स्वरूपात लाभ झाला असेल तर त्याचे छायाचित्र,

घरकुल मिळाले असेल तर त्याचे छायाचित्र,

व्यवसाय मिळाला असेल तर त्याची छायाचित्रे घ्यावीत.

आजकाल विद्यार्थ्यांकडे मोबाईल असल्यामुळे लाभार्थीची मुलाखतसुध्दा छायाचित्रीत/ध्वनिमुद्रित (Audio/Video Recording) करता येईल.

(प्रश्नावली सोबत जोडावी)

कल्याणकारी शासकीय योजना
माहिती, मार्गदर्शन व समन्वयन प्रकल्प
उन्नती

*आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभागाने केंद्र व राज्य शासनाच्या विविध कल्याणकारी योजनांचा लाभ जनतेला व्हावा यासाठी महाविद्यालयांमध्ये **'कल्याणकारी शासकीय योजना माहिती, मार्गदर्शन, समन्वयन व निष्कर्ष'** या नावाने एक विस्तार सेवा प्रकल्प कार्यान्वित करण्याचे ठरविले आहे. या प्रकल्पास 'उन्नती' म्हणून संबोधण्यात येईल. प्रकल्पाची नियोजनपूर्वक आखणी करून, शासकीय विकास यंत्रणा व महाविद्यालय यांच्या परस्पर समन्वयातून विविध कल्याणकारी शासकीय विकास योजना जनसामान्यांपर्यंत पोहचविण्याचे काम महाविद्यालयांना **'उन्नती'**च्या माध्यमातून करावयाचे आहे. अर्थातच या कल्याणकारी शासकीय योजनांची माहिती संकलित करणे, विकास योजनांची माहिती समाजातील पात्र लोकांपर्यंत पोहचविणे, पात्र व्यक्तींना योजनेचे लाभार्थी होण्यासाठी सल्ला देऊन मदत करणे व ज्या व्यक्तींनी शासकीय योजनांचा लाभ घेतला, त्यांच्या जीवनात झालेल्या परिवर्तनाचादेखील अभ्यास करणे इत्यादी कामे महाविद्यालयांना या विस्तार सेवा प्रकल्पातून करावी लागतील.*

'उन्नती' प्रकल्पाची उद्दिष्टे

1. ***महाविद्यालयांना विद्यार्थ्यांच्या माध्यमातून राज्याच्या विकास प्रकियेत सहभागी करून घेणे***
2. ***विद्यार्थ्यांना शासनाच्या कल्याणकारी विकास योजनांची माहिती करून देणे***
3. ***शासनाच्या कल्याणकारी योजनांच्या कार्यान्वयानाचा समीक्षात्मक अभ्यास करणे***
4. ***केस स्टडीज/संशोधन प्रकल्पांच्या माध्यमातून विद्यार्थी व प्राध्यापकांच्या संशोधन वृत्तीस चालना देणे.***

*आपले राष्ट्र आणि त्यातील राज्ये कल्याणकारी असून जनतेच्या आर्थिक, सामाजिक व सांस्कृतिक विकासासाठी विविध योजना राबवित असतात. समाजामधील काही **'लक्ष्य गट'**(Target Group) डोळयासमोर ठेवून, त्यांच्या जीवनात परिवर्तन घडवून त्यांना सुखी व समृध्द करण्यासाठी विविध कल्याणकारी योजना शासन आपल्या विकास यंत्रणांमार्फत कार्यान्वित करीत आहे. महाराष्ट्र शासनाने काही आपल्या स्तरावर तर काही केंद्र शासनाच्या मदतीने, असे जवळपास तेहतीस 'लक्ष्य गट' (Target Group)ठरवून त्यांच्यासाठी विविध विकास योजना कार्यान्वित केल्या आहेत. त्यामध्ये 1. अनुसूचित जाती 2. अनुसूचित जमाती 3. अल्पसंख्यांक 4. इतर मागासवर्गीय 5. ज्येष्ठ नागरिक 6. भटक्या व विमुक्त जाती 7. दारिद्रय रेषेखालील कुटुंब 8. मजूर 9. अपंग 10. महिला 11. कामगार 12. शेतमजूर 13. सुशिक्षित बेरोजगार 14. युवक आणि क्रीडा 15. बालक 16. अपघातग्रस्त 17. निराधार 18. आपत्तीग्रस्त 19. किशोरवयीन 20. प्रौढ नागरिक 21. अत्याचारग्रस्त 22. अनाथ 23. प्रकल्पग्रस्त 24. माजी सैनिक 25. कलाकार 26. ग्रामीण 27. वनमजूर 28. मच्छिमार 29. बेघर 30. अकुशल मजूर 31. शेतकरी 32. विद्यार्थी 33. अनाथ बालके इत्यादींचा समावेश आहे.*

महाराष्ट्र शासनाच्या विविध शासकीय विकास यंत्रणांच्या माध्यमातून वरील लक्ष्य गटांसाठी विकासाच्या विविध योजना कार्यान्वित करण्यात येतात. 1. जिल्हाधिकारी 2. जिल्हापरिषद व पंचायत समित्या 3. उपविभागीय अधिकारी 4. तहसिलदार
5. महानगरपालिका 6. नगर पंचायत 7. ग्राम पंचायत 8. आरोग्य उपसंचालक व आर्थिक विकासासाठी स्थापण करण्यात आलेली मंडळे हयांच्या कार्यालयामार्फत सदर विकास योजना कार्यान्वित होतात. या संस्थांशी यादृष्टीनें संपर्क साधता येईल.
लक्ष्यगट, विकास योजना आणि संपर्क कार्यालये याविषयीची सविस्तर माहिती पुस्तिका सोबत दिलेली आहे.

माहितीसाठी उदाहरणः

अ.क.	लक्ष्यगट	योजना	संपर्क कायालय/संपर्क अधिकारी
1	अनुसूचित जाती	प्रधानमंत्री आवास योजना	पंचायत समिती, गटविकास अधिकारी
2	अनुसूचित जाती	सिंचन विहीर	ग्राम पंचायत/उप जिल्हाधिकारी रोजगार हमी योजना

‘उन्नती’ प्रकल्पांतर्गत महाविद्यालयांनी करावयाची कृती

1. सर्वप्रथम प्राचार्यांनी महाविद्यालयात एका समाजाभिमुख व सामाजिक कार्याची आवड असणाऱ्या अध्यापकाची आजीवन अध्ययन व विकास केंद्राचे ‘प्रकल्प समन्वयक’ म्हणून नियुक्ती करावी. महाविद्यालयातील आजीवन अध्ययन व विस्तार केंद्राकडून कार्यान्वित होणाऱ्या विविध प्रकल्पांपैकी ‘कल्याणकारी शासकीय योजना माहिती, मार्गदर्शन, समन्वयन व निष्कर्ष, प्रकल्प उन्नती’ हा एक विशेष प्रकल्प असेल.
2. प्रकल्प–समन्वयक अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांना या प्रकल्पाविषयी माहिती देऊन प्रकल्पात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांची नोंदणी करावी. प्रकल्प कार्यान्वित करण्यापूर्वी प्रकल्पात विद्यार्थ्यांना करावयाच्या कार्याविषयी मार्गदर्शन करावे.
3. या प्रकल्पाकरिता आसपासची 5 गावे दत्तक म्हणून स्वीकृत करावी. ही गावं अन्य महाविद्यालयांनी घेतलेली नाही याची खात्री करून घ्यावी.

(1)__उन्नती अंतर्गत कार्यः__

__उन्नती प्रकल्प कार्यान्वयनाचे टप्पे__

1. *सर्वप्रथम वर नमूद केलेल्या शासकीय विकास यंत्रणांकडून त्यांच्या मार्फत कार्यान्वित होत असलेल्या वैयक्तिक व सामुहिक विकास योजनांची माहिती विद्यार्थ्यांनी संकलित करावी. प्रस्तुत माहिती संबंधित कार्यालयांना प्रत्यक्ष भेटी देऊन किंवा शासनाच्या संकेतस्थळावर किंवा ॲपद्वारे प्राप्त करता येऊ शकेल. साधारणतः आपल्या महाविद्यालयाच्या परिसरात असलेल्या लक्ष्यगटासाठीच्या योजनांवर अधिक भर देऊन त्याविषयीची माहिती प्राधान्याने मिळवावी. जिल्हा माहिती अधिकारी कार्यालयाकडून आपणांस विकास योजनांची माहिती व प्रचारसाहित्य देखिल उपलब्ध होऊ शकेल. संकलित केलेली माहिती महाविद्यालयातील ग्रंथालयात व्यवस्थित ठेवून तिचा प्रचारासाठी वापर करावा.*
2. *संकलित केलेल्या विविध विकास योजनांच्या माहितीच्या आधारे लक्ष्य–गटासाठी* (Target Group) *या योजनांचा प्रचार महाविद्यालयांच्या परिसरातील गावांमध्ये किंवा वस्त्यांमध्ये करण्यासाठी काही उपक्रमांचे आयोजन करण्यात यावे. लोककल्याणार्थ शासनाच्या असंख्य योजना आहेत. शासन आपल्या परीने लाभार्थ्यांपर्यंत योजना पोहचविण्याचा प्रयत्न करते परंतु बहुसंख्य लोकांना योजनांची माहिती नसल्यामुळे ते योजनांच्या लाभापासून वंचित राहतात. महाविद्यालयाने प्रचारासाठी कार्य केल्यास अधिक लोकांना योजनांचा लाभ मिळू शकेल. योजनांच्या प्रचारासाठी गटचर्चा, व्याख्यान, प्रचार साहित्याची प्रदर्शनी व पथनाटय किंवा माहितीपटांचा* (Documentary) *उपयोग करता येईल.*
3. *विविध विकास योजनांचा लाभार्थींना प्रत्यक्ष लाभ मिळवून देण्यासाठी त्यांना मार्गदर्शन करावयाचे आहे. त्यासाठी* ***लाभार्थी व योजना कार्यान्वित करणाऱ्या कार्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांना समन्वयक म्हणून भूमिका पार पाडावयाची आहे.*** *योजनेसाठी अर्ज कसा आणि कोठे करायचा आहे, अर्जासोबत कोणती कागदपत्र सादर करावयाची आहेत, याविषयी लाभार्थींना मार्गदर्शनाची नितांत गरज असते. अर्ज* Online *पध्दतीने करावयाचा झाल्यास त्यासाठी संगणक प्रणालीच्या माध्यमातून अर्ज करण्यासाठीची सेवा महाविद्यालयात उपलब्ध करून देता येईल. लाभार्थींचा अर्ज योजनेसाठी मंजूर झाल्यावर लाभार्थीला योजनेकरिता आवश्यक मूळ कागदपत्रे तयार करण्यात मदत करावी. योजनेतून प्राप्त होणाऱ्या साधन सामुग्रीचा किंवा आर्थिक मदतीचा योग्य उपयोग होतो किंवा नाही, यावर विद्यार्थ्यांना देखरेख ठेवता येईल. थोडक्यात,* ***महाविद्यालयांच्या विद्यार्थ्यांना उन्नतीचे 'विकासदूत' म्हणून कार्य करावयाचे आहे.***

   शासनाच्या काही योजना समग्र ग्रामविकासाच्या किंवा सामुहिक विकासाच्या असतात. अशा योजना प्राप्त करण्यासाठी ग्रामपंचायतींना मार्गदर्शन करून योजना मंजूर होण्यासाठी ग्रामपंचायत आणि संबंधित यंत्रणा ह्यांच्या मध्ये समन्वय करण्याचे कार्य विद्यार्थ्यांनी करणे अपेक्षित आहे.

4. *विविध विकास योजनांच्या प्रचारासाठी प्रकल्पातील विद्यार्थ्यांनी आयोजित केलेल्या उपक्रमांचा अहवाल तयार करावा तसेच ज्या लाभार्थ्यांना योजनेचा लाभ मिळाला, त्यांची नोंद ठेवावी. योजनेच्या सफलतेचे प्रमाण आणि त्याची कारणे अहवालात नमुद करण्यात यावे.*
5. ***सहभागी प्रत्येक विद्यार्थ्याने कमीत कमी 5 वेगवेगळया विकास योजनांची निवड करून वरीलप्रमाणे कार्य करावे.***

***लाभार्थीचे व्यष्टि–अध्ययन* (CASE STUDY)**

'उन्नती' प्रकल्पांतर्गत शासनाच्या कल्याणकारी योजनेचा प्रत्यक्ष लाभ घेणाऱ्या लाभार्थींचा शोध घेऊन, त्या लाभार्थींना झालेल्या लाभाविषयी ***पाच व्यष्टि–अध्ययन अहवाल*** **(Case Study Report)** ***प्रकल्पात सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांना तयार करावे लागतील.*** *ते मूल्यांकनासाठी महाविद्यालयाकडे सादर करावे लागतील.* ***या पाचव्यष्टि–अध्ययन अहवालांच्या***(Case Study Report) ***मूल्यांकनावर आधारित विद्यार्थ्यांना* Rubrics*(गुणदर्शक तक्ता)प्रमाणे प्रोत्साहनपर गुणांक देण्यात येतील.***

1. *विद्यार्थ्याला प्रकल्प समन्वयकांच्या मार्गदर्शनाखाली विवरणात नमूद केलेल्या शासकीय योजनांचा नजीकच्या काळात लाभ घेणाऱ्या पाच लाभार्थींची वास्तविक* (Actual) *माहिती संबंधित कार्यालयाकडून प्राप्त करून घ्यावी लागेल. या माहितीमध्ये संबंधित लाभार्थ्यांचे नाव, पत्ता व लाभ घेतलेल्या योजनेचा तपशील असावा.*
2. *नंतर विद्यार्थ्याला प्रत्यक्ष लाभार्थींची भेट घेऊन त्यांची मुलाखत घ्यावी लागेल. या मुलाखतीमधून त्यांनी योजनेचा लाभ कसा प्राप्त केला, त्यासाठी कोणकोणत्या कार्यालयांशी संपर्क करावा लागला, अर्ज केल्यापासून किती दिवसात योजना मंजूर झाली, योजना प्राप्त करतांना कोणकोणत्या अडचणींचा सामना करावा लागला, शासकीय कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य कसे लाभले आणि लाभार्थींच्या जीवनात योजनेमुळे झालेले परिवर्तन याविषयीची माहिती काढून त्याचे टिपण तयार करावे लागेल. तसेच लाभार्थी व त्याच्या कुटुंबाचे एक छायाचित्र, वस्तूच्या स्वरूपात लाभ झाला असेल तर त्याचे छायाचित्र, घरकुल मिळाले असेल तर त्याचे छायाचित्र, व्यवसाय मिळाला असेल तर त्याची छायाचित्रे घ्यावीत. आजकाल विद्यार्थ्यांकडे मोबाईल असल्यामुळे लाभार्थीची मुलाखतसुध्दा छायाचित्रीत/ध्वनिमुद्रित* (Audio/Video Recording) *करता येईल. (प्रश्नावली सोबत जोडली आहे)*

व्यष्टि–अध्ययन अहवाल* (Case Study Report) *तयार करणे:

लाभार्थींच्या प्रत्यक्ष भेटीतून व मुलाखतीतून प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारे प्रकल्प समन्वयक प्राध्यापकांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यार्थ्यांना पाच लाभार्थीचेव्यष्टि–अध्ययन अहवाल* (Case Study Report) *तयार करून ठराविक मुदतीत महाविद्यालयात सादर करावे लागतील.

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाद्वारे कार्यान्वित प्रकल्पांच्या माहिती संकलनाकरिता प्रश्नावली

प्रतिसादकर्त्याची माहिती ....योजनेबाबत माहिती

१. प्रतिसादकर्त्याचे पूर्ण नाव ____________________

२. प्रतिसादकर्त्याचा पत्ता ____________________

३. ग्रामपंचायतीचे नाव ____________________तालुका____________जिल्हा________

४. रहिवासाचे ठिकाण–ग्रामीण/शहरी

५. प्रतिसादकर्त्याची जन्मतारीख____________________

६. प्रतिसादकर्त्याचा आधारक्रमांक____________________

७. प्रतिसादकर्त्याची शैक्षणिक पात्रता–(प्राथमिक/माध्यमिक/उच्चमाध्यमिक/पदवी/पदव्युत्तर/आचार्य पदवी/इतर)______________

८. प्रतिसादकर्त्याचा प्रवर्ग–(SC/ST/OBC/OPEN/VJNT/Minority)

९. लिंग –(पुरूष/स्त्री/तृतीयपंथी)___________

१०. प्रतिसादकर्त्याचा ई–मेल(असल्यास)____________________

११.प्रतिसादकर्त्याचा भ्रमणध्वनी क्रमांक ____________________

१२. कुटुंबाची एकूण सदस्य संख्या किती आहे?_____________

१३. कुटुंबामध्ये काम करणाऱ्या (कमावणारे) सदस्यांची संख्या किती? ___________

१४. **कौटुंबिक विवरण**

अनु. क्र.	नाव	नातं	लिंग	वय	शिक्षण	मुख्य व्यवसाय	उत्पन्न
1							
2							
3							
4							
5							

१५.प्रतिसादकर्त्याचे सर्व स्रोतांपासून मिळणारे वार्षिक उत्पन्न किती आहे? ___________

१६. कुटुंबाचे एकूण वार्षिक उत्पन्न किती आहे? ______________

१७. प्रतिसादकर्त्याकडे शेती आहे का? (होय/नाही)______________

१८. असल्यास एकूण क्षेत्रफळ (एकर मध्ये)________________

१९. शेतीचा प्रकार–(बागायती/कोरडवाहू)

२०. प्रतिसादकर्त्याचे उत्पन्नाचे स्त्रोत – (शेती/नोकरी/व्यवसाय/स्वयंरोजगार/इतर)______

२१. आपणास______________________या सरकारी कल्याणकारी योजनांबद्दल माहिती आहे काय? (होय/नाही)(कोणत्याही एका योजनेचे नाव लिहावे.)

२२. होय असल्यास, योजनांचा लाभ घेतला आहे का? (होय/नाही) ________________

२३. लाभ घेतलेल्या योजनांची माहिती कुठून मिळाली?(वर्तमानपत्र, रेडिओ, टीव्ही, ग्रामसेवक, मोबाईल, भितीपत्रके, सरकारी शिबिरे, इतर)______________________

२४. योजनेचा लाभ कोणत्या वर्षात झाला (लाभ घेतला असल्यास)________________________

२५. योजनेची उदिदष्टे काय होती? ____

२६. योजना कोणत्या विभागाकडून मंजूर झाली ?

२७. त्या विभागाचे नाव व पत्ता ____

२८. योजनेव्दारा किती आर्थिक मदत झाली? ____

२९. स्थावर किंवा जंगम मालमत्ता प्राप्त झाली असल्यास त्याविषयीची माहिती ____________

३०. शासकीय याजनेचा/योजनांचा लाभ घेण्याकरिता कोणकोणत्या कार्यालयाशी संपर्क करावा लागला?

____

३१. अर्ज केल्यापासून योजना किती दिवसात योजना मंजूर झाली ? ___________

३२. योजनेचा लाभ घेण्याकरिता शासकीय कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले काय ?(होय/नाही)________________

३३. योजनांचा लाभ घेताना अडचणी आल्यात का?(होय/नाही)

३४. अ)कोणत्या स्थरावर अडचणी आल्यात (जिल्हा प्रशासन स्थरावर/तहसिक कार्यालय स्थरावर/ग्रामपंचायत स्थरावर)

ब)कुठल्या प्रकारच्या अडचणी आल्यात ______________________________

३५. योजना प्राप्त झाल्यामुळे लाभार्थ्यांच्या जीवनात झालेले परिवर्तन

____

३६. जर योजनेचे लाभ घेतले नसेल तर सरकारी योजनांची लाभ न घेण्याची कारणे

____

३७. आपणास योजनेचे लाभ घेण्याकरिता सरकारकडून मदतीची आवश्यकता आहे काय?(होय/नाही)

३८. आपल्याला रोजगाराच्या प्राप्तीसाठी इतर कौशल्य आत्मसात करायचे आहे काय?(होय/नाही)

३९. असल्यास कुठल्या प्रकारचे? ____

४०. आपली आर्थिक स्थिती उंचावण्याकरिता काही जोडधंदा किंवा इतर व्यवसाय करायची इच्छा आहे का?(होय/नाही)

४१. आपल्याला ग्रामसभेसंबंधी माहिती आहे का?(होय/नाही)

४२. आपल्याला ग्रामसभेची अधिकार आणि कर्तव्ये माहित आहे का?(होय/नाही)

४३. आपल्या गावात नियमित ग्रामसभा घेतली जाते का?(होय/नाही)

४४. विद्यापीठाव्दारे चालविण्यात येणाऱ्या विविध कौशल्याधिष्ठित अभ्यासक्रम किंवा योजनांची माहिती आहे काय?

४५. असल्यास कुठल्या प्रकारच्या ________________

४६. आपण विद्यापीठाव्दारे चालविण्यात येणाऱ्या विविध कौशल्याधिष्ठित अभ्यासक्रमांपैकी कोणत्या अभ्यासक्रमाकरिता इच्छुक आहात?__________________________________

जर योजना प्राप्त झाले असल्यास लाभार्थ्यांच्या जीवनात झालेले परिवर्तन याविषयीचे सविस्तर अहवाल विद्यार्थ्यांने प्रत्येकी 500 शब्दात सादर करावेत. त्यासोबतच छायाचित्रेही (Geotagged Photographs)संलग्नित करावी अहवालाच्या शेवटी विद्यार्थ्याने आपला निष्कर्ष नमूद करावा.

चतुर्विध प्रकल्पाचे मूल्यमापन मार्गदर्शक तत्वे

१. चतुर्विध प्रकल्पामध्ये सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांनी दिलेल्या मार्गदर्शन संहितेप्रमाणे अहवाल सादर करणे आवश्यक आहे. त्यात दिलेल्या नियमानुसार विद्यार्थ्यांचे प्रकल्प असणे **अनिवार्य** आहे.

२. विद्यार्थ्यांचे अहवाल सादर झाल्यानंतर महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी मूल्यमापन करण्यासाठी विषयतज्ञाची निवड करावी आणि मुल्यमापनाकरिता सोयीस्कर तारीख निश्चित करावी. त्याकरिता जवळच्या महाविद्यालयाशी संपर्क करावा. महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांच्या सहीनिशी त्यांना पत्र देण्यात यावे. शक्यतो ज्या महाविद्यालयात आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळ असेल अशा विषयतज्ञांची निवड करण्यास प्राधान्य द्यावे. त्यांना या प्रकल्पाविषयी माहिती असल्याने त्यांची मदत घेता येईल.

३. त्यानंतर प्राचार्यांच्या सहीनिशी मुल्यमापनाकरिता येणाऱ्या विषयतज्ञाचे नाव आणि मूल्यमापन दिनांक याची माहिती विद्यापीठाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागास देऊन मान्यता घेणे अनिवार्य आहे. तसेच अहवाल मूल्यमापनाच्या वेळापत्रकासंबंधी कमीत कमी १० दिवसांपूर्वी संचालक, आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागास कळविणे **अनिवार्य** आहे. मान्यतेनंतर जर विषयतज्ञाचे नाव आणि मूल्यमापन दिनांक/वेळापत्रक यात बदल होत असल्यास तसे पत्र विभागास देण्यात यावे.

४. महाविद्यालयाने विषयतज्ञापुढे विद्यार्थ्यांची उपस्थिती हजेरीपट सादर करावे. विद्यार्थ्यांनी पूर्ण केलेले प्रकल्प तसेच त्याची सविस्तर माहिती त्यांना देण्यात यावी. संस्कार/ सहयोग/उन्नती याचे मार्गदर्शन संहितेप्रमाणे अहवाल व प्रकल्प असणे **अनिवार्य** आहे. दिलेल्या शब्द मर्यादेप्रमाणे प्रकल्प तपासून घ्यावे.

५. मान्यतेनंतर ठरलेल्या दिवशी आपल्या महाविद्यालयात चतुर्विध प्रकल्पाचे मूल्यमापन घेण्यात यावे. दिलेल्या मूल्यमापन मार्गदर्शन तक्त्यानुसार(Rubrics) विद्यार्थ्यांना गुणदान करण्यात यावे. सम/विषम सत्रात विद्यार्थ्यांचे परीक्षांचे आसन क्रमांक प्राप्त होताच त्यांना चतुर्विध प्रकल्पाचे मूल्यमापन गुण प्रदान करून त्याची प्रत प्राचार्यांच्या/विभागप्रमुखांच्या आणि कार्यक्रम अधिकाऱ्याच्या स्वाक्षरीसह मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर यांच्याकडे, तसेच एक प्रत मा. संचालक, आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागास त्वरित पाठविण्यात यावे. परीक्षा विभागाच्या मागणीनुसार online सुद्धा पाठविण्यात यावे.

६. चतुर्विध प्रकल्पाचे मूल्यमापन झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांचे प्रकल्प पुढील तीन (०३) वर्षापर्यंत जपून ठेवण्यात यावे. तसेच ०२ ते ०५ विद्यार्थ्यांचे उत्कृष्ट प्रकल्प मा. संचालक, आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागास सादर करावे.

७. प्रथम/द्वितीय/तृतीय/चतुर्थ सत्रामध्ये आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाचे मूल्यमापन कार्य असल्याने परीक्षेच्या तारखांकडे लक्ष देऊन आपणांस प्रस्तुत कार्य करायचे आहे. कार्य करतांना काही अडचण आल्यास विभागास संपर्क करावा.

धन्यवाद.

प्रकल्पाचे मूल्यमापन

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	उपस्थिती (एकूण 20 गुण)			
		75% च्या वर (20 गुण)	60% ते 75% (15 गुण)	60% ते 50 % (10 गुण)	50% च्या कमी (05 गुण)
1					
2					
3					
4					
5					

संस्कार प्रकल्पाचे मूल्यमापन

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	संस्कार प्रकल्प (एकूण 40 गुण)			
		उत्कृष्ट (40 गुण)	समाधानकारक (30 गुण)	सरासरी दर्जा (20 गुण)	सरासरी दर्जापेक्षा कमी (10 गुण)
1					
2					
3					
4					
5					

सहयोग प्रकल्पाचे मूल्यमापन

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	सहयोग प्रकल्प (एकूण 40 गुण)			
		जेष्ठ नागरिकांचे 3 अहवाल किंवा त्यापेक्षा जास्त (40 गुण)	जेष्ठ नागरिकांचे 2 अहवाल (25 गुण)	जेष्ठ नागरिकांचे 1 अहवाल (15 गुण)	फक्त सहभाग (05 गुण)
1					
2					
3					
4					
5					

उन्नती प्रकल्पाचे मूल्यमापन

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	उन्नती प्रकल्प (एकूण 40 गुण)			
		उन्नती प्रकल्पातील 4 अहवाल किंवा त्यापेक्षा जास्त (40 गुण)	उन्नती प्रकल्पातील 3 अहवाल (25 गुण)	उन्नती प्रकल्पातील 1 ते 2 अहवाल (15 गुण)	फक्त सहभाग (05 गुण)
1					
2					
3					
4					
5					

एकूण प्रकल्पाचे मूल्यमापन

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	**एकूण प्रकल्पाचे मूल्यमापन** (संस्कार, सहयोग, उन्नती प्रकल्पापैकी कोणतेही दोन)				एकूण (100 गुण)
		उपस्थिती (20 गुण)	संस्कार (40 गुण)	सहयोग (40 गुण)	उन्नती (40 गुण)	
1						
2						
3						
4						